

સ્વકેન્દ્રીથી સમકેન્દ્રી
વિશ્વ તરફની
ઉડાન...

પંખ

ISSUE 06 | JULY 2016

*In three words I can sum up everything I've
learned about life: IT GOES ON
-Robert Frost*

 Bhagyesh
Patel
Photoworks

<http://www.facebook.com/pankhemagazine>

સંપાદકની કલમે

Why do you stay in prison when the door is so wide open?

-Rumi

જુલાઈ મહિનો એટલે અષાઢી બીજ “રથયાત્રા”, કચ્છી લોકો માટેના બેસતા વર્ષ અને મુસ્લિમ ભાઈઓ માટે રમજાન ઇદ જેવા પવિત્ર તહેવારોનો મહિનો અને સાથે સાથે બાળકોની શાળા, યુવાનોની કોલેજ સરખી રીતે શરૂ થવાનો મહિનો. આપ સૌનો પ્રતિસાદ અમને દર વખતે કૈંક નવું કરવા તરફ દોરી જાય છે અને અમારા પ્રયત્નો થકી આપ સૌને શ્રેષ્ઠ સાહિત્ય અને શ્રેષ્ઠ વિચાર આપવાની કોશિશ કરતા રહીએ છીએ.

સાહિત્યની દ્રષ્ટીએ વિચાર અને પ્રેમનું સંતુલન અઘરું છે ઘણા ના વિચારમાં પ્રેમ હોય છે અને ઘણાના પ્રેમમાં વિચારો હોય છે એટલે જો આપણે સબંધમાં પ્રેમ વિકસાવવો હોય તો વિચાર થકી જ એ શક્ય છે. વાચકો સાથે આવો જ પ્રેમ દર વખતે જુદા જુદા વિચારો દ્વારા નિખારવાનો પ્રયત્ન કરતા રહીએ છીએ અને એમાં થોડા ઘણા અંશે સફળ રહીએ છીએ. વાચકોના અભૂતપૂર્વ પ્રતિભાવ, નિશ્ચાર્થ પ્રેમ અને પ્રેરણારૂપ સૂચનો માટે ટીમ પંખ વતી સૌનો ધન્યવાદ, આભાર...

વરસાદની શરૂઆતમાં જ અમે અમારા આ અંકથી વિચારો રૂપી છાંટા થકી આપ સૌને ભીંજવવાનો પ્રયાસ કરીશું
પ્રતિભાવો, સલાહ, સૂચનો સદા આવકાર્ય...

-Keyur Dudhat

તું થઈ જાજે પંખી ને હું સરસ મજાનો દાણો
ચાદર થાશું કબીરાની, તું તાણો ને હું વાણો
અરસ પરસ અદ્વૈત રચીને એક બીજાને ગમીએ
ભૈ ચાલ, આપણે રમત જુદેરી રમીએ...

-નિરંજન રાજ્યગુરુ

કકળાટનો ક્રિયાવર

ઘબકી રહેલા માણસો અમને ગમ્યા નથી,
પુતળા બનાવી પથ્થરો ખોડીએ છીએ.

-કરસનદાસ લુહાર

ઘબકી રહેલા માણસો માટે આ કટાક્ષ જ પોલા અને જડસુ વિચારો વીંધવા માટે પર્યાપ્ત છે. પહેલા જે લખેલું એ રાજકારણ અને સાંપ્રદાયિકતા પર હતું પણ છેલ્લા થોડાક'દિમાં જે થઈ રહ્યું છે એ બધુય છેવટે તો કાગળ પર જ ને!

આપણે વર્ષોથી ડાબેરી અને જમણેરી આ બે વિચારધારાઓ જોઈ રહ્યા છીએ. બે મુખ્ય રાજકીય પક્ષો(હવે તો એમાંય આપણે વિચાર કરવો પડે!)પરસ્પર વિરોધી વિચારો પકડીને ચાલે છે, ખરા અર્થમાં ચાલવાનો ઢોંગ કરે છે.

બંધારણ બન્યું હતું એના થોડા વખત પછી પંડિત નેહરુએ હિંદુ કોડ બિલ્સ પાસ કરાવ્યા. દેશભરના હિંદુઓએ સભા-સરઘસો કરીને વિરોધો કર્યા. આ વાત લોકશાહીની તદ્દન વિરોધમાં હતી(કેમ કે હિંદુ કોડ બિલ્સ પક્ષપાતી છે- સમાન નાગરિક ધારો સામ્યવાદી છે) હવે '૮૫ માં શાહબાનુએ શરિયતના કાનૂન મુજબ તલાક આપ્યો અને ભરણપોષણ માટે કોર્ટના દરવાજા ખખડાવ્યા. કોર્ટે તેની તરફેણ કરી એટલે મૌલવીઓ ધાંધા થયા. મૌલવીઓના દબાણથી "શ્રી" રાજીવ ગાંધીએ કાયદો બદલીને સુપ્રીમનો ચુકાદો જ ઉલટાવી નાખ્યો. આ જ અરસામાં સુપ્રીમે કીધેલું'કે સમાન નાગરિક ધારાનો સમય પાકી ગયો છે, આ બધા દરમિયાન કોંગ્રેસે વળી આરક્ષણનું પત્તુ ખોલ્યું. ડૉ.આંબેડકરના સાચા વિચારમાં એમના વિચિત્ર વિચારો ભળવાથી આ થોડું ચોખ્ખું પાણી વધારે ડોહળાયુ અને માઈનોરીટીસ તેમજ દલિતો કોંગ્રેસ તરફ વધ્યા. જે હજુ પણ ઘણા અંશે દેખાય છે. આ પગલાઓએ કોંગ્રેસને ઘણા વર્ષો સુધી સત્તામાં રાખી અને મેજોરીટીના બળાપાને કારણે અત્યારે સંઘી વિચારોવાળા મોટી સાહેબ કેન્દ્રમાં છે.

હાલ મોટી સાહેબ સમાન નાગરિક ધારાનો અમલ થઈ સકે કે નહીં તેનો દાબડો ખોલી બેઠા છે તો કોંગ્રેસ વિરોધ કરી રહી છે.(આપણી ભાષામાં કહીએ તો ડબલ ઢોલકી!)

કોંગ્રેસ, ભાજપ કે આપ બિનસામ્પ્રદાયિકતાના નામે શું કરી રહ્યા છે એ આપણને બેતાલાના યશમાં વગર પણ HD માં દેખાય! હમણાં જ ઈરફાન ખાને એક નાનકડો

Indigenously developed Tejas aircraft join IAF

An inter-faith prayer in progress at IAF's Aircraft Systems & Test Establishment in Bengaluru. Photo: K. Murali Kumar

મમરો મુક્યો એમાં તો દેડકાઓ કુવામાંથી કુદી-કુદીને રાડો નાખવા માંડ્યા. ભૂરાનું કહેવાનું એટલું જ હતું કે, 'કુરબાની' પ્રિય વસ્તુની હોય, બહારથી લાવેલો બકરો તમને તમારી 'બાનું' જેટલો વ્હાલો ન જ હોય. આ હતી બિનસાંપ્રદાયિકતા રાજકારણમાં!

અને હવે વાત કરીએ દુનિયાની સાંપ્રદાયિકતાની- ઇરાક, અફઘાનિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને તુર્કી આ ચારેય મુસ્લિમ દેશોમાં અને રમઝાન માસમાં થયેલા હુમલા. આ લખાઈ રહ્યું છે ત્યારે જ સાઉદી અરેબિયામાં 'મદીના'ના પાર્કિંગમાં વિસ્ફોટ કર્યો, ભલું થાય આ ભઈલાઓનું!! આ જોઈને મારા ઘણા મુસ્લિમ મિત્રોની આંખે ઝળ-ઝળીયા આવી ગયેલા.

આઈ.એસ. ના આ ભઈલાઓને એટલુંય નહિ સમજાણું હોય કે એના નામમાં જ ઇસ્લામ છે! હવે તો ઇસ્લામના જ અનુયાયીઓ આ જેહાદીઓની સામે જેહાદ-વિરોધી પ્રવૃત્તિ કરે તો કાંક થાય.

- Rikeen Dhaduk

શંખનાદ :દુષ્યંત કુમારના તેજાબી શબ્દો.....

હો ગઈ है पीर पर्वत-सी, पिघलनी चाहिये
इस हिमालय से कोई गंगा निकलनी चाहिये
आज ये दीवार परदों की तरह हिलने लगी
शर्त लेकिन थी कि ये बुनियाद हिलनी चाहिए
हर सड़क पर, हर गली में, हर नगर, हर गाँव में,
हाथ लहराते हुए लाश चलनी चाहिए
सिर्फ हंगामा खड़ा करना मेरा मकसद नहीं
मेरी कोशिश है कि ये सूरत बदलनी चाहिये
मेरे सीने में नहीं तो तेरे सीने में सही,
हो कहीं भी आग, लेकिन आग जलनी चाहिए

~ दुष्यन्त कुमार

લપસલક

આજે જે મુદ્દા પર લખ્યું છે એ મારો પોતાનો નથી. મારા મિત્ર અને પોતે ખુબ સુંદર વક્તા અને writer એવા Vishwas Dwivedi એ એમના બ્લોગ પર લખેલો આર્ટીકલ છે જેનો મેં ફક્ત ભાવાનુવાદ કર્યો છે.

“વિચારો કે તમે એક ભાઈ છો, તમારી બહેન છે યાહે નાની કે મોટી. ભાઈ હોવાના નાતે તમે એમના માટે proactive રહો છો? રહેતા જ હોવ છો. એમને સુરક્ષિત રાખવા ઇચ્છતા હોવ છો ને? પણ સુરક્ષિત શેના થી? કોના થી? એમના માટે શું ‘safe’ નથી? તરત જવાબ આવશે કે બહારના છોકરાઓ કે લોકો. શું આ સમાજ બંને સ્ત્રી-પુરુષ સાથે હળીમળીને રહે તે ઉદ્દેશથી નથી બન્યો? તો પછી કેમ એવું છે કે એક પક્ષ બીજા માટે safe નથી?

હા તો પાછું continue કરીએ. તમે તમારી બહેનને ઘરે બધી રીતે યોગ્ય safe રાખીને ક્યાંક બહાર જવા નીકળો છો. હવે role બદલાઈ ગયો છે તમે “Protector” હવે બહાર નીકળીને બીજાની બહેન માટે, એ નહિ તો atleast એમના ભાઈની વ્યાખ્યા પ્રમાણે “Danger”ની જગ્યા લઈ લીધી છે. **The protector is now a danger.** ભલે ભાઈ હો પિતા કે ફ્રેન્ડ ઘરમાં રહીને જે પોતાના પ્રિયજનોનું ધ્યાન રાખતું હોય છે, Stalker થી બચવાનો પ્રયત્ન કરતું હોય છે એ જ વ્યક્તિ હવે stalker છે. શું આ મોટાભાગે નથી થતું??? આપણે તો ખુશ થવું જોઈએ ને કે સંતુલન સધાઈ રહ્યું છે!!

હકીકત એ છે કે protector ખરેખર તો ભ્રમ છે. સ્વાભાવિક છે કે કોઈ પણ સ્ત્રી આખો વખત કોઈ ના રક્ષણ કે ઓછાયા હેઠળ ના જ રહી શકે. પરંતુ મારો મુદ્દો છે કે કોઈ પણ છોકરીને કોઈ protectorની જરૂર પડવી જ કેમ જોઈએ? શું આ સમાજ, આખી દુનિયા એટલી જ એની નથી જેટલી તમારી છે? છોકરીઓ કે સ્ત્રીઓને પણ એટલી જ છૂટ હોવી જોઈએ, એની સુરક્ષા એટલી જ હોવી જોઈએ જેટલી બાકી બધાની છે.

આજે સાંજે જ્યારે હું કોલેજના લાંબા, થાકેલા દિવસના અંતે બસમાં પાછો આવી રહ્યો હતો ત્યારે બસમાં ૨-૩ નબીરાઓ ખુલ્લેઆમ એક યુવતીની છેડતી કરી રહ્યા હતા. જ્યારે કોઈ યુવતી પર બળાત્કાર થાય ત્યારે હાથમાં મીણબત્તીઓ અને આંખમાં આંસુ લઈને રસ્તા પર આવનાર ૫૦૦ માણસો કે આવા કિસ્સા પછી પોતાનો ફેસબુકનો DP બ્લેક કરી નાખનાર ૫૦૦૦૦ લોકોનો કોઈ મતલબ નથી જો એ બસમાં હાજર અમે ૫૦ લોકો એ વખતે એમને કઈ અટકાવી કે કહી ના શક્યા. હું પોતે ત્યાં એમને એમ ઉભો હતો. મેં એમની સામે ગુસ્સાથી જોયા કર્યું કે કદાચ એ લોકોનું ધ્યાન જાય. હું આ આર્ટીકલ લખું એનો કોઈ મતલબ નથી જો જરૂર પડ્યે હું કઈ કરી શક્યો નહિ. મને હમેશા લાગ્યું છે આ ઘટના પછી, કે હું એનાથી વધારે કરી શક્યો હોત. ને, મારે કરવું જોઈતું હતું.

ખરેખર તો આપણે છોકરાઓ આવી રીતે યુવતી કે સ્ત્રી ને બીજા દ્વારા હેરાન થતી જોઈ ને પણ ખુશી લેતા હોઈએ છીએ.જાણે એમની ચીસો કે ગુસ્સો એમનું આપણા માટે નું કોઈ સંગીતમય performance હોય.શું આપણે ખરેખર આટલા સંવેદનહીન થઈ ગયા છીએ?જો આપણે કઈ ખોટું થઈ રહ્યું હોય ત્યારે જેની સાથે ખોટું થઈ રહ્યું છે એની પડખે ના ઉભા રહી શકીએ તો શું મતલબ છે ભણીને મોટી મોટી ડિગ્રીઓ લેવાનો ?ખોટું કરનાર જેટલો જ દોષી ખોટું ચલાવી લેનાર હોય છે.અનુભવો લઈ ને,ભણી ને સાચા અને ખોટા નો ભેદ ખબર પાડવાથી ખાલી નહિ ચાલે.એ જાણીને એ મુજબ વર્તન કરવું એ માનવતા છે.સૌથી મોટો ધર્મ છે.

હવે આને લગતી સામાન્ય દલીલો ની વાત કરીએ.જ્યારે આવી કોઈ છેડતી ની ઘટના થાય ત્યારે કેહવાય કે “આટલા બધા છોકરાઓ વચ્ચે રહે છે.છોકરાઓ સાથે ફરવા જાય છે તો આવું તો થાય જ ને!!” આ ક્યાં નું લોજીક થયું?જો કોઈ છોકરા ને ઘણી બધી છોકરીઓ સાથે દોસ્તી હોય,ઘણી ઓળખાણ હોય તો એ ‘Stud ‘ કે ‘cool’ અને જો છોકરી ને ઘણા બધા છોકરાઓ સાથે ઓળખાણ હોય તો એ ‘characterless’?વાંઘો આપણા ઉછેર માં છે.ગમે તેટલા ભણેલા,સારા ‘ખાનદાન’ના ,હોશિયાર,આધુનિક થઈ જઈએ પણ સ્કુટી પર જતી શોર્ટ્સ પેહરેલી છોકરી ને એક વાર તો જોઈ જ લઈશું.કારણકે આપણે ‘males’ છીએ અને આ તો જાણે આપણો જન્મસિક્ક અધિકાર છે.

જો છોકરીઓ ને સીટીઓ મારવી,તેમના વિષે કોમેન્ટ પાસ કરવી,ભલે જાહેર માં નહિ (as એ તો ગુંડા મવાલી કરે ને-આપણે whatsapp પર કરવાની,સોશીઅલ મવાલી,યુ know!)પણ એના ગયા પછી કે જોઈ ને ગુસપુસ કરવાની,છેડતી કરવાની એ બધું જો મર્દાનગી નું પ્રમાણ ગણાતું હોય તો એ ત્યારે જ સાચું માનું હું કે જ્યારે કોઈ યુવતી સાથે ખોટું થતું રોકી શકીએ.as છેડવું મર્દાનગી ગણાય તો ખોટું થતું ના રોકવું એ નપુંસકતા કેહવાય ને?

સ્ત્રીઓ એમની જિંદગી ના દરેક પાસા માં માં ની હકદાર છે.ભલે માં તરીકે હોય,બહેન,પત્ની,કે ફેન્સ-દરેક માં એક પુરુષ ના જીવન ઘડતરમાં તેમનો ફાળો અમૂલ્ય છે.અને એમને આપણે શું આપીએ છીએ?હેરાનગતી અને અપમાન?શું તેઓ ખરેખર આ deserve કરે છે?હું એમ નહિ કહું કે તેમની રક્ષા કરો કે હંમેશા એમની સાથે રહો.હું તો કહું છું કે એમને આપવું જ હોય તો એવું વાતાવરણ આપો કે એમને કોઈ બીજા ના રક્ષણ કે મદદ ની જરૂર જ ના પડે.

#HEFORSHE”

P.S.: આ વાંચી ને તમને લાગશે કે બહુ faminist છે,પણ ના..ખરેખર તો આ માણસ નો musculism તરફ નો એપ્રોચ છે.જેમના DNA માં થોડો ઈગો હોય જ છે એવા છોકરાઓ કે પુરુષોમાં આટલું openly પોતાની ભૂલો,પોતાના સાઈડ ના mindset ની ખામીઓ આટલી પ્રામાણિકતાપૂર્વક સ્વીકારવું એ ખુબ ખુબ હિંમત નું કામ છે.આ લેખ ભલે લાગે છોકરીઓ ની ફેવર નો પણ ખરેખર એ બંને પક્ષ ને સાચું અને સાચું કરવાની સાદી સલાહ આપે છે.વિશ્વાસ એ બતાવેલી હિંમત અંદ ખેલદિલી માટે એમને સલામ.અને દર વખત જેમ જ મને આપણા પ્રતિભાવો જણાવો manorishah@gmail.com પર.

-Manori Shah

ગુલાબજળ

ખરેખર હૂંફ કોઈની સામટી ઘટી હશે,
અચાનક આમ ઠંડી કોઈ દી' વધે નહીં.

ખુશાલી.... મારા કરતા એક વર્ષ નાની..... અમારી બાજુના ઘરમાં જ રહેતી. સોસાયટીના ટાબરિયાઓ કેમ સાથે જ સ્કૂલે ઉપડે ને સાથે જ છૂટીને ઘરે આવે ને સાથે જ રમે, લેસન કરે... – એમ હું ને ખુશાલી આવા એક જ ‘ટાબરિયેન’ ગુપના સભ્યો હતા! પહેલેથી જ અમારે બન્નેને સારું બનતું. પછી તો એવું થયું કે જેમ જેમ ધોરણ બદલાતા ગયા, એમ એક યા બીજા કારણોસર ટાબરિયાઓ છુટા પડતા ગયા..... પછીતો એક ટાઇમ એવો આવ્યો કે અમે ‘ટાબરિયા’ કહેવાઈએ એવા જ ના રહ્યા, ત્યારે હું ને ખુશાલી.....- બે જ વધ્યા..... એમ તો ઘણી બધી વાતો એ મને શેર કરતી.... ને હું માનતો કે એ મને બધી જ વાતો કહે છે.... પ્રેમ કરતો તો ને એટલે.... આઈ મીન... હજી પણ કરું જ છું....

તો એમાં એકવાર એવું થયું કે, રોજની જેમ આજે પણ હું સ્કૂલેથી છૂટીને એની રાહ જોતો ઉભો રહ્યો... સ્કૂલની બહાર અવનવી ખાવાપીવાની વસ્તુઓની લારીઓ ઉભી રહેતી.... ચણીબોર, મીઠી આંબલી , ચાટપૂરી, ભેલ , સમોસા, વડાપાઉં, બરફગોલા, ગાંઠિયા, કોઠા, પાણીપુરી..... આહા હા.... ત્યાં એક માટલા કુલ્ફી વાળો બિહારી ઉભો રહેતો.... મસ્ત કુલ્ફી બનાવતો.... અમે ઘણીવાર સાથે ખાતા. આજે પણ મને થયું કે એ આવે ત્યાં સુધીમાં બે કુલ્ફી તો લઈ લઉં.... પેલાએ બે કુલ્ફી તૈયાર કરી આપી. ડાબા હાથમાંની કુલ્ફી એના માટે અનામત રાખી મેં જમણા હાથમાંની કુલ્ફીની એક ચૂસકી લીધી..... (માત્ર ટેસ્ટ કરવા માટે જ હોં... બાકી એ આવે પછી અમે સાથે જ ખતમ કરવાના હતા....)

મેં તો એ બિહારીના વખાણ ચાલુ કર્યા.....

“ભૈયા..... આપ બહોત અચ્છી કુલ્ફી બનાતે હો..... કસમ સે.... દિલ ખુશ કર દેતે હો.... મજા આ ગયા..... વાહ.... ક્યા સ્વાદ હૈ.....”

ભૈયાજી પણ પોતાના વખાણ સાંભળીને કુલાતા ગયા....

“અરે બબુએ..... હુમરે હાથ મેં પહેલ સે હિ જાદુ હૈ જાદુ.... હમર જેસી કુલ્ફી આપકો પૂરે સહર મેં કહી નહી મિલગી.....”

પણ એ હજી આવી કેમ નહી..... રોજ તો અહિયાં જ ભેગી થાય છે.... આજ ક્યાં રોકાઈ ગઈ હશે..... કુલ્ફીય ઓગળતી જાય છે..... આપણે એટલા પ્રેમથી એના માટે કુલ્ફી લઈને રાખી હોય, મોઢામાં પાણી આવતું હોય છતાં એક ચૂસકી લઈને મૂકી દીધી હોય, એટલી રાહ જોતા હોઈએ એની એટલી, ને એ બહેનપણીઓ સાથે વાતો માંથી ઉંચી ના આવે...

હજી તો હું એવો વિચાર કરતો હતો ત્યાં જ મારી નજર મીઠી આંબલી અને કોઠાની લારીને ચીરતી દૂરની એક ચાટ-પુરીની લારી પર પડી. એ અને એના કલાસ વાળો એક છોકરો એક જ ડીશમાં સાથે ચાટ-પૂરી ખાતા હતા.....!! પેલો એના મોઢામાં એકએક ચમચી મુકતો જતો ને પેલી હસતા-હસતા ખાઈ પણ લેતી.... તીખી ચાટ-પુરીની અસરને લીધે પેલીની આંખમાં આવેલા આંસુઓને પણ પેલો હોંશે હોંશે પોતાના જ રૂમાલથી સાફ કરી દેતો.....!!!

આ બાજુ એકતા કપૂરના સાસુ-વહુના ડ્રામાવળી કોઈ ધારાવાહિકમાં કઈ અજુગતું સાંભળ્યા-જોયા પછી જેમ અદાકારાના હાથમાંથી પૂજા-પ્રસાદની થાળી કે પછી ચા-કોફીનો કપ પડી જાય એમ મારા ડાબા હાથમાંની કુલ્ફી હાથમાંથી સરકીને ધૂળ ચાટતી થઈ ગઈ (અસ્સલ મારા અરમાનોની જેમ જ.....!!)

એ ચાટ-પુરીની લારી પરનું ‘ભયાનક’ દ્રશ્ય જોઈ ને તો મારું મોઢું કડવું કડવું થઈ ગયું ને મને એ કુલ્ફીનો સ્વાદ બેસ્વાદ લાગ્યો. મેં બિહારીને તતડાવી નાખ્યો.....

“સાલ્લે.... કેસી બકવાસ કુલ્ફી બનતે હો.... મુંહ ખરાબ કર દિયા... એ પાસવાલે ગંદે નાલે કા પાની ભી મિક્સ કરતે હો ક્યાં? પૂરે મૂડ કી (ગાળ) એક કર દી..... “
ને પેલો મારા પળવારમાં બદલાયેલા હાવભાવને અવાક બનીને જોઈ રહ્યો....

આજે એ વાત સારી રીતે સમજાઈ ગયું કે, વસ્તુને સ્વાદ બદલતા અને માણસને સ્વાદ બદલાવતા ક્યા વાર લાગે છે.... શાયદ પેલીને ઠંડી-મીઠી માટલા-કુલ્ફી કરતા તીખી-તમતમતી ચાટ-પૂરી વધારે માફક આવતી હશે!!

-Yagnik Vaghasia

SHUT-DOWN :

GOOD TASTE IS BETTER THAN BAD TASTE. BAD TASTE IS BETTER THAN NO TASTE.

(શીર્ષક-પંક્તિ : હેમંત ગોહિલ ‘મર્મર’)

નવલકથા

“ઐક્યોત્સવ-6”

વોલકલોક સવારના ૧૧ વાગ્યાનો સમય દર્શાવી રહી હતી. આહુતિ બપોરની રસોઈ બનાવવાની તૈયારી કરવા લાગી, તેટલામાં જ ડોરબેલ વાગતા તેને ડોર ખોલ્યું.

“તમે આવી ગયા પપ્પા..” ખુશ થતા તે બોલી..

“લે..આ તારા માટે લાવ્યો છું, તને આ બહું ભાવે ને..” પોતાની પાસે એક નાની બેગમાં રહેલા લીલા ચણા આહુતીને આપતા તે બોલ્યા.

“વાઉ...થેંક યુ પપ્પા.” તે સ્વીકારતા બોલી અને પાણીનો ઝાસ ભરી ડ્રોઈંગરૂમમાં બેઠેલા યજ્ઞીયભાઈને આપવા ગઈ.

“બેટા, આજે અનેરી-અનોખીની સ્કુલ બાર વાગ્યે જ પૂરી થઈ જશે, એટલે તેને લેવામાટે જરાક વહેલું જવું પડશે, સમિધને કહી દેજે..”

“ના પપ્પા, એ બીઝી હશે, હું જાતે જ લઈ આવીશ,” ખાલી ઝાસ લેતા તે બોલી..

વોલકલોક ૧૧:૪૫ નો સમય દર્શાવતી હતી. સ્કુલેથી અનેરી-અનોખી ને લેવા જવા માટે તૈયાર થયેલી આહુતીએ કારની ચાવી લેતા લેતા પોતાના પપ્પાને કહ્યું. “પપ્પા, હું જઉં છું, થોડીવારમાં તે બંને ને લઈને પાછી આવી જઈશ, બધું રેડી છે પણ દાળ ગેસ પર ચડાવી છે તો પાંચ મિનીટ પછી ગેસ બંધ કરી દેજોને..”

“બેટા, તું ચિંતા કર્યા વગર જા..હું ભૂલ્યા વગર બંધ કરી દઈશ..” ટીવી નું વોલ્યુમ ધીમું કરતા તે બોલ્યા.

સીટબેલ્ટ લગાવ્યા બાદ કાર સ્ટાર્ટ કરતા પહેલા આહુતીએ સમિધને ફોન જોડ્યો..”હાય..! સ્વિટહાર્ટ ક્યાં છો તમે?”

“બસ થોડી વારમાં પહોંચું, ઢીંગલીઓને લેવા નીકળું છું હમણાં..”

“ના સમિધ, તેને લેવા માટે હું ઓલરેડી નીકળી ગઈ છું, તમે સીધા જ ઘરે આવો..પણ તમે ક્યાં છો?”

“ઇન યોર હાર્ટ...”સમિધ હસતા હસતા બોલ્યો.

“સીધો અને સાચો જવાબ ન આપી શકો તમે ક્યારેય..”

“અરે..રો-મટીરીયલના ગોડાઉનના પાછળના ગેટની એક્ઝેટ સામે કારની પાસે ઊભો ઊભો જમણા હાથમાં મોબાઈલફોન પકડી તારી સાથે વાત કરું છું...બસ..”

“હા,,હવે બરાબર છે. અને સાંભળો, તમારા માટે એક સરપ્રાઈઝ છે.”

“આઈ નો ઘેટ, તે મેં સજેસ્ટ કરેલી સાડી પહેરી હશે..”

“હા.એ સિવાય પણ કંઈક છે, જલ્દીથી તમારી કારમાં બેસીને એફ.એમ. નું આપનું ફેવરીટ સ્ટેશન સ્ટાર્ટ કરો..”

આહુતિની સૂચનાનું પાલન કરતા સમિધે પોતાનો ફોન સ્પીકર પર રાખ્યો અને એફ.એમ. સ્ટાર્ટ કરી તે સ્ટેશનની ફિક્કવન્સી સેટ કરી ધ્યાનથી સાંભળવા લાગ્યો. આર.જે. તેની ધ્યાનાકર્ષક વાણીમાં બોલી.

“આહુતીજીએ એક સરસ-રોમેન્ટિક સોંગ ડેડીકેટ કર્યું છે તેના પતિ સમિધજીને...વિ હોપ કે સમિધજીને આ સોંગ ખુબ ગમશે..સો લેટ્સ એન્જોય ધીસ સોંગ..”

આ સાંભળી સમિધ પોતાની વાણીની બોટલ લઈને વાણી પી રહ્યો, એટલામાં ફોન પર રહેલી આહુતિ બોલી. “સમિધ, આ સોંગ સાંભળો, અને ફોન આમ જ ચાલુ રાખો, કારણકે મેં એફ.એમ. બંધ કરી દીધું છે, હું તમારા ફોન થુ સાંભળીશ..” પોતાનો ફોન સ્પીકર પર રાખીને કાર સ્ટાર્ટ કરતા તેણે ઉમેર્યું..

“સમિધ..સ્ટેચ્યુ..તમે ત્યાં બેઠા બેઠા આ સોંગ ધ્યાનથી સાંભળો, પૂરું થાય પછી જ ત્યાંથી નીકળજો, મેં ડેડીકેટ કર્યું છે તો તમારે નિરાંતે બેસીને સાંભળવું તો પડે જ ને..!”

“ઓ.કે.મેડમ..”કહીને સમિધે એ.સી. ચાલુ કરી, આંખો બંધ કરી આરામથી સોંગની શરૂઆતનું મ્યુઝીક માણી રહ્યો.

આ તરફ આહુતિ ડ્રાઈવ કરતા કરતા પોતાના ફોનમાંથી આવતા સમિધની કારમાંના સુરોને પોતે ગાઈને પોતાની કારમાં પ્રસરાવી રહી.

સુના...સુના... લમ્હા..લમ્હા...

મેરી રાહે....તન્હા...તન્હા..

આકર મુજે તુમ થામ લો...

મંઝીલ તેરી દેખે રસ્તા..

બેપનાહ પ્યાર હૈ આજા..

તેરા ઈંતઝાર હૈ આજા..

શહેરના તમામ રસ્તાઓથી સુપારિચિત આહુતિ ખુશ થતા થતા સોંગ ગાતી ગાતી ડ્રાઈવ કરી રહી હતી.તેવામાં અચાનક જ તેને સામે છેડેના સમિધના ફોનમાંથી આવતા સુરોને અવરોધતો અવાજ ધન...ધન... સંભળાયો. ફાયરીંગનો આ અવાજ તેને ઓળખતા વાર ના લાગી. તે હતપ્રભ હતી. તેટલામાજ સમિધનું “આ...આહુતિ...” કણસતા સ્વરે સંભળાયું.

“હલો...સમિધ..તમને શું થયું છે.?” આહુતિ ચીસો પાડીને પૂછી રહી. પણ સામે છેડેથી કોઈ જવાબ ન આવતો હતો સિવાય કે ગીતના શબ્દો..

બીછડેગે હમ જો કભી રાસ્તો મેં.... તો સંગ સંગ રહુંગી સદા..

કદમો કી આવાઝ સુન કે ચલુંગી.. તુમ્હે ઢુંઢ લુંગી સદા...

-Dr Avni Mansuriya

વેંત-વાર્તા

હાઈ-વે પરના એક ઢાબા પર બેસીને પરોઠા સાથે પંજાબી સબ્જી ખાતા-ખાતા મેં જોયું કે, ક્યારના એક ૫૦-૫૫ વર્ષના કાકા ચા પીતા-પીતા દુરથી જ મારી થાળીમાં નજર નાખી રહ્યા હતા. મને સહેજ પણ ના ગમે – આમ કોઈ ખાવાની વસ્તુમાં જીવ પાડે એ.... હું તો ફટાફટ ખાવાનું પૂરી કરી ત્યાંથી નીકળી ગયો.

મારી સોસાયટીના નાકા સામે એક ફરસાણની દુકાન છે. ત્યાં ફાફડા-જલેબી બનતા જોઈના મને મારી કોલેજના દિવસો યાદ આવવા લાગે છે. એ દુકાન કોલેજ-કેન્ટીનમાં બદલાતી જાય છે. “નંદુ... એક પ્લેટ ફાફડા-જલેબી.... ગરમ ઉતારજે.....” પછી હું ને રિયા બન્ને એક જ પ્લેટમાંથી ખાવાનું શરૂ કરીએ. જલેબી વધુ મીઠી છે કે રિયા એની અસમંજસમાંથી જગાડતો મને અવાજ સંભળાય છે, “શું વિચારે છે? કેમ ખાતો અટકી ગયો?”..... પછી તો નાસ્તો કરીને હાથ ખંખેરીએ એમ મને પણ ખંખેરીને રિયા ખબર નહી ક્યાં હશે અત્યારે..... “

“થે લે પકડો સાબ... મેરે સેઠને ભેજા હૈ... કોઈ ખાને કી ચીઝ પે એસે નજર ડાલે, એ મેરે સેઠ કો બિલકુલ નહી મંગતા હૈ... અબ થે ખાલો ઔર આગે સે નજર અચ્છી રખો.... “ મને હાથમાં ફાફડા-જલેબીની એક પેપર-ડીશ પકડાવી એક છોકરો જતો રહ્યો.

મને પેલા ઢાબા વાળા કાકા યાદ આવી ગયા. ક્યાંક મારી થાળી ઉપર જીવ પાડવા માટે એની લાઈફમાં પણ કોઈ ‘જીવ’ નહી હોય ને? મારી જેમ એની પણ કોઈ વાર્તા નહી હોય ને?

-Yagnik Vaghasia

લવ-ટુંક

ચૈત્રી તડકામાં તારી યાદને,
માની લીધી મેં ડાળ ગુલમહોરની

-શ્યામ સાધુ

તું મારા જીવનમાં કોઈ તાજા ગુલાબની કળી માફક પ્રવેશી છે. એકદમ નાજુક છે તું, તારી આંખોમાંથી બસ વ્હાલ જ નીસર્યા કરે છે. તું એક વહેતું ઝરણું છે અને હું એક ધીર ગંભીર સમુદ્ર સમાન, તારા જીવનનું લક્ષ્ય એટલે બસ મારામાં ભળી જવું! તારા આ નિખાલસ વર્તનથી તો સમુદ્રમાં પણ ભરતી આવવાની શરૂઆત થઈ ચુકી છે, વારે-ઘડીએ મારું મન મોજા બનીને તારા મનરૂપી કિનારા સાથે અફળાયા કરે છે. તું એક મીઠી નદી છે. ક્યારેક મને એવું લાગે છે કે હું વર્ષોનો તરસ્યો છું અને તું સદીઓથી મારી તરસ છીપાવી રહી છે.

એકવાર એક પ્રેમી-યુગ્મ દરિયાકિનારે હાથોમાં-હાથ પરોવીને બેઠું હતું. પ્રેમી થોડીવાર પ્રેમિકાની આંખોમાં જોતો અને થોડીવાર દરિયા સામે, આવું પાંચ-દસ વાર થયું ત્યારે પ્રેમિકા એ સહજભાવે એને પૂછ્યું, જવાબમાં એને ધીરેથી પ્રેમિકા તરફ ઝુકી એના ગળામાં પોતાના હાથ પરોવીને કહ્યું કે, હું જોતો તો કે તારી આ આંખોમાં આ આખો દરિયો સમાઈ જાય છે. તારી આ આંખોમાંથી જ તારા હૃદય સુધીનો રસ્તો નીકળે છે. તું સહજ પણ છે અને થોડી રહસ્યમયી પણ, તું સરળ પણ છે અને થોડી ગુઢ પણ, તું થોડી આકાશ જેવી પણ છે, અને થોડી નાની વાદળી જેવી પણ, તું વરસે પણ છે અને ભીંજવે પણ છે, તું શબ્દ પણ છે, અને મૌન પણ, તું જેટલી સંક્ષિપ્ત છે એટલી જ વિસ્તૃત પણ છે, તારી આ આંખોમાંથી મને દરરોજ કૈક નવું શીખવા મળે છે-કૈક નવું જાણવા મળે છે. અત્યાર સુધી મને માત્ર કિનારાની સમાજ હતી, પણ તને મળ્યા બાદ મને દરિયાની સમજ પણ આવવા લાગી છે.

પ્રેમ તો સ્વયમમાં એક ઉર્જા-સ્વરૂપ છે. અખૂટ-અમર્યાદિત અને અવિરત છે. પ્રેમ સાશ્વત છે, લોકો બદલાતા જાય છે, સમય પણ વીતતો જાય છે પણ, પ્રેમ એનો એ જ રહે છે, પ્રેમ આત્મા છે, એ ક્યારેય ક્યાંય પણ નથી જતો, આપણા સાથે જ રહે છે- ક્યારેક કોઈ યાદ રૂપે, ક્યારેક કોઈ વ્યક્તીરૂપે કે પછી ક્યારેક એક ઊંડા શ્વાસરૂપે.

-Anant Gohil

કિનારાઓ અલગ રહીને ઝરણને જીવતું રાખે,
અલગતા આપની એમ જ સ્મરણને જીવતું રાખે
-રઘશ મણિયાર

પેરિસ્કોપ

હું ટુકડાઓ જોઈને પાછી ફરી ને એ પછી,
બાતમી એવી મળી કે આયનો અકબંધ છે.

રોજબરોજ ફુકરાયેલા પ્રેમીઓ(?!) પોતાની પ્રેમિકાની જિંદગી કોઈ પણ રીતે બરબાદ કરવા માટે નવી નવી તરકીબ શોધતા હોય છે.... ને મેળ પડે એપ્લાય પણ કરતા હોય છે. એમાનો સૌથી સરળ અને સૌથી સક્સેસફૂલ પ્લાન છે - 'VITRIOLAGE' - ACID THROWING - સામેવાળી વ્યક્તિ ઉપર, ખાસ કરીને ચહેરા ઉપર જલદ એસીડ ફેંકવું. સૌથી વધુ વપરાતું એસીડ છે- સલ્ફ્યુરિક એસીડ. KATIE PIPER જેવી સેલીબ્રીટી પણ આનો ભોગ બની ચુકી છે. જોકે ACID THROWING ફક્ત મહિલાઓ ઉપર જ થાય છે, એવું નથી. બધા કિસ્સાઓની જેમ અહીં પણ પુરુષો VICTIMS હોય જ છે. પણ GENERALLY, આપણી આંખોમાં આપણને સ્ત્રીઓ જ બિચારી-બાપડી લાગે છે..... સદીઓથી...! ઇંગ્લેન્ડ એક એવો દેશ છે, જ્યાં પુરુષો એસીડ ફેંકવાના બનાવો સ્ત્રીઓ કરતા ઘણા વધારે બને છે (ગેંગ-વોર ને લીધે).

સામાન્યતઃ આ અંદરના બળાપાને લીધે દુશ્મની કે ઈર્ષ્યાને લીધે સામેવાળી વ્યક્તિને કાયમી ધોરણે DIS-FIGURE કરવાનો આ એક DISGUSTING કાઈમ છે. DIS-FIGURE એટલા માટે, કારણ કે એસિડને લીધે ફક્ત ઉપરની ત્વચા જ નહીં, પણ હાડકાં અને માંસપેશીઓ પણ અસરગ્રસ્ત થાય છે. ને આવા અસરગ્રસ્તો ઉપર ફક્ત ફીઝીકલ જ નહીં, પણ મેન્ટલ અને સોશિયલ ટ્રોમા પણ થાય છે. SKIN-GRAFTING કરીને ચહેરો થોડો ઘણો મૂળ ચહેરા જેવો લાવી શકાય છે, પણ અંદરના ધાવ ભરી શકે એવી કાબેલિયત કોઈ પણ નામચીન DERMAT કે COSMET સર્જન પાસે નથી!!

૨ વર્ષ પહેલા પ્રિયાંશી પણ આ ઘટનાનો ભોગ બની. કોઈ ટપોરી જેવા, રખડું, નાલાયક રોમિયો ટાઇપ છોકરાને પોતાની છેડતી કરવાના ગુના હેઠળ પ્રિયાંશીએ જેલભેગો કર્યો, એ જ એનો ગુનો. પોતાના જ લખણને લીધે ૨ દિવસ જેલની હવા ખાવી પડી એટલામાં તો પેલાએ પ્રિયાંશીની આખી જિંદગી બરબાદ કરી નાખી. મસમોટી, ખર્ચાળ અને વિના ગેરંટીએ થતી SKIN-GRAFTING ની ટ્રીટમેન્ટ કરાવવા માટે પ્રિયાંશીના મધ્યમવર્ગીય પપ્પા રાજી ના થાય, એ સ્વાભાવિક જ હતું. લગ્નની ઉંમર વીતી જતી હોવા છતાં, KATIE PIPER ને મળ્યો એવો પોતાના જીસ્મને નહીં, પણ રૂઢને પ્રેમ કરે એવો RICHARD SUTTON પ્રિયાંશીને ના મળ્યો. માંડમાંડ આ વરમી યાદોથી છૂટવા મથે ત્યાં કોઈ સગું કે કોઈ અરીસો એને એની બરબાદ થયેલી જિંદગીની યાદ તાજી કરાવવા આવી જ જાય. અરીસા સામે જોવાનું તો એણે ક્યારનું બંધ કરી દીધું છે, પણ આ 'સગા-સંબંધી' પોતાના આંસુના બદલામાં સાંત્વના આપીને જતા રહેતા.... ને એક બંધ ઓરડામાં એકલી બચી રહેતી, ખુલ્લી બારીમાંથી આવતા પવનનો એક કોમળ સ્પર્શ પણ જેને હવે પોતાના ખવાઈ ગયેલા ચહેરાની યાદ અપાવે છે, એવી પ્રિયાંશી અને એની એકલતા.

આજે ઘણા મહિનાઓ પછી એ ડ્રેસિંગટેબલના અરીસા સામે ઉભી રહી. ૨ વર્ષ પહેલા અહીં એ શણગાર સજવા માટે ઉભી રહેતી, ને હવે એ પોતાની બરબાદી જોવા માટે ઉભી છે! એક સમય એવો હતો કે સ્કુલ-કોલેજમાં તેની ગણતરી સૌથી સુંદર છોકરી તરીકે થતી, ને હવે કદાચ એના જેટલી બદસુરત છોકરી આખા શહેરમાં કોઈ નહી હોય! ક્યાં ગયા એ પ્રેમીઓ કે જેઓ નામી-અનામી પ્રેમપત્રો લખીને પોતાનો 'અલૌકિક' પ્રેમ વ્યક્ત કરતા. એસિડની એક બોટલે જાણે એનો ચહેરો નહીં, પણ એના માટેનો બધો પ્રેમ બાળી દીધો હોય, એવું એ અનુભવી રહી. મનોમન એ એસીડ અને શરાબની તુલના કરતી રહી. શરાબની તો અનેક બોટલ નુકશાનકારક હશે, ને એ તો શરીરની અંદર જાય ત્યારે..... જ્યારે એસીડની એક બોટલ..... ફક્ત શરીરની ઉપર..... ને.....

“તારામાં દેખાતો ચહેરો મારો જ છે?!” – એવું તે અરીસાને પુછતી રહી.

પણ પોતાના સવાલનો જવાબ દેવાને બદલે એ એના ઉપર સતત હસ્ત્યા જ કરે છે, એવું એને લાગતા એનું મોં કાયમી બંધ કરી દેવા માટે ગુસ્સે થઈને ત્યાં બાજુના ટેબલ પર પડેલા કાયના વજનદાર પેપરવેઇટને ઉઠાવીને એણે અરીસા પર છૂટો ઘા કર્યો. પોતાનો જ શક્તિશાળી ભાઈ/બંધુ જ પોતાના પર ઘા કરે છે, એ જોઈ ના શકવાથી કદાચ અરીસો પણ ઘા થવાની થોડી ક્ષણ પહેલા જ ફૂટી ગયો હોય એવું એને લાગ્યું! એ ઘણા બધા ટુકડામાં વિભાજિત થઈ ગયો ને સાથે સાથે..... પ્રિયાંશીના ચહેરાને જોઈ હસતા ચહેરાઓ પણ એ ટુકડા જેટલી જ સંખ્યામાં વહેંચાઈ ગયા!

સામેની વ્યક્તિથી પોતાને થયેલા નુકશાનનો બદલો લેવા માટે એનો ચહેરો બગાડી દેવાની તરકીબને તમે જો VITRIOLAGE કહેતા હોવ, તો સામેવાળી વસ્તુનો ચહેરો બગાડી દેવાની તરકીબ માટે તમે કઈ TERMINOLOGY વાપરશો?

હવે પ્રશ્ન એ છે કે.... અરીસો કોનો ચહેરો બગાડવા જશે?

-Yagnik Vaghasia

PACK-UP :

તમાશો જોવા સૌ આવી ગયા છે,
અગન લાગી કે કોઈ બાળી ગયા છે.

-ભાવિન ગોપાણી

(શીર્ષકપંક્તિ : સૌમ્ય જોષીની એક ગઝલ પરથી)

Shine in the mine!!!

કહા ભી ના મેને... નહી જીના મેને
તું જો ના મિલા !
તુઝે ભૂલે સે ભી બોલા ના મે એ ભી,
ચાહું ફાંસલા !
હો ઓર ચાહત એ જવાં...!

કંઈ યાદ આવ્યું??? દસેક વર્ષ પહેલા રીલીઝ થયેલી ઈમ્પિયાઝ અલીની “લવ આજકલ” – આજ અને કાલના પ્રેમની પરિસ્થિતિઓ. પરિસ્થિતિઓ ભલે અલગ રહી પણ લાગણીઓ તો એ જ વેગથી ખળખળ વહેતી હોય છે.

વિરસિંહ અને જયવર્ધન સિંઘ, રિશી કપૂર અને સૈફ અલી ખાન. હરલીન કૌર અને મીરાં પંડિત- નીતુ ચન્દ્રા કપૂર અને દીપિકા પાદુકોણ. આ કિંમતો પ્રેમના સમીકરણમાં મુકીને ગણાયેલો દાખલો!

૮૦ના દાયકાનું પંજાબ, (ઉડતા પંજાબ નહી!) જ્યારે સાઇકલ “બુલેટ”ણી ગરજ સારતી હોય અને મીઠાઈની દુકાન ‘કોફી-શોપ’ની!! જ્યારે છોકરીઓનો પીછો કરવામાં પણ ટાંટિયા ટુટી જતા હોય એ વખતે પ્રેમિકાને મળવા પંજાબથી બંગાળ સુધી લાંબો થતો આશિક – વિરસિંહ.

એકવીસમી સદીનું યુરોપ. ઓપન કાર અને કોફીશોપ કલ્ચર, કેઝુઅલ અને પ્રેક્ટીકલ પ્રેમના સમયમાં પ્રેમિકાને દિલ્લી મોકલીને પોતાના કરિયર માટે સેન્ફાન્સીસકો જતો – જયવર્ધન સિંઘ

બન્ને સમય અલગ છે, પ્રેમ પણ કૈંક કૈંક અંશે અલગ છે પણ કનેક્શન હજુ એ જ છે અને રહેશે. એ જનરેશનમાં ઓપ્શન નહોતા એટલે વિચારોમાં શુદ્ધતા હતી- ક્લેરિટી હતી. આ જનરેશનમાં ઓપ્શન છે એટલે વિચારોની વિમાસણ છે અણીશુદ્ધ પ્રેમ થતા તો વરસો વીતી જાય છે

“પ્યાર સિફ ઇક વાર હી હોંદા એ”

“મેનુ કમ સે કમ પચાસ વાર હો ચુકા હૈં, પાજી”

સ્કીનપ્લે અને એક્સિટિંગ વિષે લખાય એટલું ઓછું પડે. બન્ને સ્ટોરીસ એક સાથે ચાલે શરૂઆતમાં ક્રેડિટ્સ વખતે ‘યે દુરીયા’ના બેકગ્રાઉન્ડ સાથે આવતા મુસાફરીના ઇમોશ્ન એરપોર્ટ પ્લેટફોર્મ પર ઉભા ઉભા ફ્લેશબેકમાં જતી સ્ટોરીનું એશેન્સ.

“એસા કયું હોતા હૈ?”

મિલને સે પહેલે આખરી બાર મિલના જરૂરી કયું હોતા હૈ?
પ્રીતમનું મ્યુઝીક, યે દુરીયા, આજ દિન ચઢયા, ટ્રવિસ્ટ, ચોરબઝારી અને આહુન આહુન.
પાંચે પાંચ ગીતો એવા જ ફેશ અને લઝીજો. હજી પણ ક્યારેક રેડિયો કે ટીવીમાં વાગતા
હોય તો બદલવાની ઈચ્છા ન થાય એવું લપળું મ્યુઝીક
ઈમ્પિયાઝનું ડાયરેક્શન એ વ્યક્તિ જે ઘરમાં રહેલો એની દીવાલને અડીને જ સિનેમા હતું.
નસેનસમાં સિનેમા રહેતું હોય એવા મજબુત માણસનું અદભુત ડાયરેક્શન.

-Rikeen Dhaduk

છેલ્લે લવ-આજકલનું પોત જેનાથી બંધાયું છે એ દાર્ષદ કામીલના શબ્દો
માંગા જો મેરા હૈ
જાતા ક્યાં તેરા હૈ
મૈને કોનસી તુજસે જન્મત માંગ લી
કૈસા ખુદા હૈ તું
રબ્બા જો તેરી ઇતની ભી ના ચલી
જીતી રહે સલ્તનત તેરી
જીતી રહે આશિકી મેરી
દે દે મુજ્હે જિંદગી મેરી
તેનું દિલ દા વાસતા

ખુલ્લા દ્વાર

૦ભૃમ૦

સફળતા પ્રસ્વેદ બિંદુઓમાં છુપાયેલી હતી,
ને હું હથેળીની વાંકીચુકી રેખાઓમાં નસીબ અજમાવતો રહ્યો.

માણસાઈના દીવા કાચી માટીના મકાનમાં છુપાયેલા હતાં,
ને હું ગગનચુંબી ઈમારતોમાં "માણસ" ને શોધતો રહ્યો.

દુર્ગુણો રૂપી મેલ મારા મનમાં ભેગો થતો રહ્યો,
ને હું ચામડીને ઘસી ઘસીને ચોખ્ખી બનાવતો રહ્યો.

સાચું પેયજળ પરમાર્થમાં છુપાયેલું હતું,
ને હું સ્વાર્થના મૃગજળથી તરસ છીપાવતો રહ્યો.

ઈશ્વર દરેક જનહૃદયમાં છુપાયેલો હતો,
ને હું નિર્જન સ્થળે એને ગોતવા ભટકતો રહ્યો.

ખુદના સ્વજનો સાથે રહેવા તરસતા હતાં,
ને હું અજાણ્યામાં સથવારો શોધતો રહ્યો.

હકીકતમાં ઝુંપડી બનાવવાનું ઘાસ પણ ઈશ્વર પાસે ઉધાર હતું,
ને હું સપનામાં મારા ખુદના મહેલો સજાવતો રહ્યો.

મારા જીવનની આવનારી બે પળથી પણ અજાણ હતો,
ને હું બીજાને ભાવિ દેખાડી ભરમાવતો રહ્યો.

લાગણીના સંબંધોમાં સંતોષ છલકાતો હતો, ને હું સ્વાર્થના સંબંધોને સાચા
ગણાવતો રહ્યો.
અજ્ઞાતને છેતરવા જાળ બિલાવતો હતો, ને હું એજ જાળમાં ખુદને ફસાવતો રહ્યો.

મારો પડછાયો બીજાને મારી જાત દેખાડતો હતો,
ને હું ખુદ મારી જાતને મારાથી છુપાવતો રહ્યો.

-વિક્રમ રોજાસરા

તમારી કૃતિ પણ તમે અમને મોકલી શકો છો

E-mail – pankhemagazine@gmail.com

Its in...!!!

આ વખતે મારે વાત કરવાની છે ચશ્માં વિષે...હવે ફેશન ખાલી કપડા કે જવેલરી સુધી સીમિત નથી.આજ કાલ નવા નવા શેપ્સ અને કલર માં બહુ જ બહુ જ Stylish ફ્રેમ્સ મળવા લાગી છે,પેહરાવા લાગી છે.

છેલ્લા બે વર્ષ થી 'cat-eye' ફ્રેમ્સ ચાલે જ છે.હવે એમાં પણ half solid-half frameless અત્યારે બહુ જ નવું છે અને trust me બહુ જ ક્લાસી અને stylish લાગે છે.

Cat-eye માં જ હવે થોડું આમ શેપ વેરીએશન આવા લાગ્યું છે. મોટા Square glasses કે heart કે American Typewriter (હા આ ટાઈપ છે એક ફ્રેમ ના શેપ ની!) એ મારા મત મુજબ તો Cat eye માંથી જ આવેલા છે. એના પણ અમુક સુંદર ફોટોસ જોઈએ.

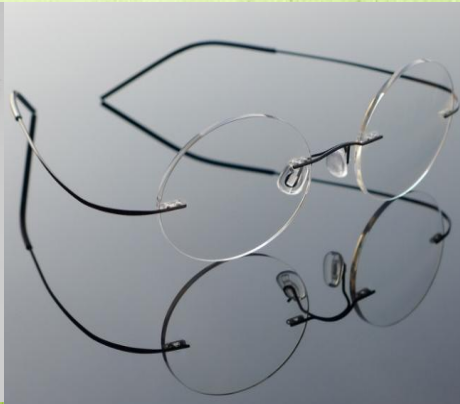
ફ્રેમ્સ માં હવે ખાલી મેટલ નું બજાર નથી રહ્યું.ડીજીટલ પ્રિન્ટ, અકેલીક બોડી, semi-transparent કે આમ light કલર હવે in છે! આ વર્ષ નું ટ્રેન્ડીંગ dual color નું રહેશે.બીજું આ વખતે આમ તો 2015 થી half Round અને Round ફ્રેમ્સ ખાસી ફ્રેમ્સ થઈ છે.

અમુક ફોટોસ...

આ ફેમ્સ પાર્ટીઓ માં, Casual બહુ જ ફંકી લાગશે. હવે વાત કરીએ Rimless glasses ની.ગમે તેટલા નવા નવા ટ્રેન્ડસ આવી જાય, પણ rimless કાયમ જ ફેશન માં, રહેશે.ઓફીસમાં,કોર્પોરેટ વેઅર પર એના જેટલું બેસ્ટ કોઈ ની લાગે.હવે તો એમાં પણ શેપ્સ સાથે ખાસાં પ્રયોગો થવા લાગ્યા છે.

છેલ્લે એક એવો ફોટો જે તમારા ફેસ ના આકાર મુજબ તમને વધારે સુટેબલ ફેમ પસંદ કરવામાં મદદ કરશે. અને મને જણાવતા રહો manorishah@gmail.com પર.

-Manori Shah

Photo-Story

Art is magic. Its secret chemicals and create wonders. It control time. There's something hidden in them, some kind of energy that transports us in a blink of eye to somewhere you have no idea about.

-Rikeen Dhaduk

Catalyst

માણસમાં બે પ્રકારની ગરમી રહેલી હોય છે, એક કે જે બીજાને દગ્ગડે અને બીજી એ કે જે બીજાને હૂંફ આપે. અત્યારના સમયમાં હૂંફવાળી ગરમી પ્રમાણમાં ઓછી થઈ રહી છે અને કોઈને દગ્ગડવાવાળી ગરમીનું પ્રમાણ ઉતરોતર વધી રહ્યું છે! કદાચ એની પાછળનું કારણ પણ માણસાઈમાં આવેલું ઝોબલ વોર્મિંગ જ હોય!

આજે જ્યારે ચારેબાજુ હરીફાઈનું વાતાવરણ જોવા મળે છે ત્યાં ધીમે ધીમે એકબીજા પ્રત્યે આપણું વલણ સહૃદયી નથી રહ્યું, આપણે જેમ બને તેમ આપણી વાત બીજા કોઈ વ્યક્તિ થી છુપાવીએ છીએ કે રખે ને કોઈ આપણી વાત જાણી જશે ને આપણને એના વિશે સો સવાલ કરશે, જેના જવાબ આપણે એ વ્યક્તિ ને આપવા નથી કે એવું વિચારીએ છીએ કે આપણા વિશે જાણીને એ વ્યક્તિ આપણાથી આગળ નીકળી જશે, અને એ સહન કરવું એ આપણા વશમાં નહિ હોય!

અહીંયા વાત કાર્યક્ષમતાની નથી પણ વાત ચોરી-છુપીથી આગળ વધવાની છે, કોઈ વળી એને બિઝનેસ સ્ટેટ્સ કહીને પોતાના મનને સાંત્વના આપે છે અને બીજાના મનમાં પોતે કંઈ ખોટું નથી કરતા એની સફાઈ! આપણે બધા જાણીએ છીએ કે નસીબથી વધુ અને સમયથી પહેલા કશું મળવાનું નથી, હા એટલે એવું નહીં કે માત્ર નસીબના ભરોસે બેસી રહેવું, અથાગ પરિશ્રમનો બીજો કોઈ વિકલ્પ નથી, મેહનતનું ફળ આજે નહિ તો કાલે પણ અવશ્ય મળે જ છે, પણ બીજા કોઈને એનાથી નુકશાન થાય અને આપણને ફાયદો થાય તો પણ આવો નફો કે ફાયદો આપણને કોઈજ ખુશી નહીં આપી શકે.

માત્ર ને માત્ર જીતથી જ જો ખુશી મળતી હોત તો સિકંદર કે હિટલર એ દુનિયાના સૌથી ખુશ લોકોમાંના એક હોત, પણ સિકંદર ના મૃત્યુ વખતનું એ વાક્ય આપણને યાદ જ હશે કે, હું આવ્યો ત્યારે પણ મારી મુઠ્ઠી ખાલી હતી અને અત્યારે પણ મારી મુઠ્ઠી ખાલી જ છે! દુનિયામાંથી કોઈ એક ફૂટી પાઈ પણ લઈ જઈ શકવા સક્ષમ નથી તો પછી પૈસા માટે થઈને માનવતાને અભરાઈએ શું કામ ચડાવવી?

એક ભાઈએ શહેરની નજીક આવેલા એક નાનકડા ગામમાં દસેક વિદ્યા જમીનમાં ગાયો માટેનો એક તબેલો બનાવ્યો હતો, કોઈ બીજા તબેલો બનાવવા ઈચ્છુક યુવાને એમની થોડી પૂછપરછ કરી કે દુધના વેચાણમાં માર્જિન કેટલું મળે, રોજનો ખર્ચ તથા લેબર-વર્ક કેટલું હોય અને એવા કંઈ કેટલાય પ્રશ્નો પૂછ્યા, પેલા ભાઈએ બધા જ પ્રશ્નોના સરળ અને અસરદાર જવાબ એ યુવાનને આપ્યા, પછી અંતમાં એ ભાઈ એ પેલા યુવાનને કીધું કે પશુપાલન એ એક પ્રકારની સેવા છે, જો એમાં પૈસા જોવા જઈએ તો બે મહિનામાં બધો વ્યવહાર બંધ કરી દેવો પડે! જો તમને માત્ર ને માત્ર પશુઓ પ્રત્યે પ્રેમ હોય-માનવતા હોય તો અને તો જ આ કામ હાથમાં લેવું! એ વ્યક્તિ આમ ભલે સાદો કે દેશી લાગતો હોઈ શકે, પણ એની સમજણ એ કોઈ ઉચ્ચ યોગીથી ઓછી નથી, જે માણસ કામ અને કર્મમાં ફરક સમજી શકે એ માણસ જ માનવતાને વરેલો છે!

આ પૃથ્વી ત્યાં સુધી જ રહેવા લાયક છે, જ્યાં સુધી બે વ્યક્તિઓ પ્રત્યે પ્રેમભાવ-આદરભાવ ટકી રહેશે, એકબીજા પરનો વિશ્વાસ જ આપણને આ દુનિયામાં ટકવાની પ્રેરણા આપ્યા કરે છે. જ્યારે પ્રેમરૂપી આ ગીય વન માનવતાવિહીન રણપ્રદેશમાં ફેરવાઈ જશે ત્યારે અહીં રેહવું ખરેખર ખુબ જ કઠીન બની જશે! ભલે બીજા આ માટે કંઈ પ્રયાસ ના કરે પણ આપણે તો આપણાથી શરૂઆત કરી જ શકીએ ને? કોને ખબર કે આપણને જોઈને બીજાને પ્રેરણા મળતી હોય!

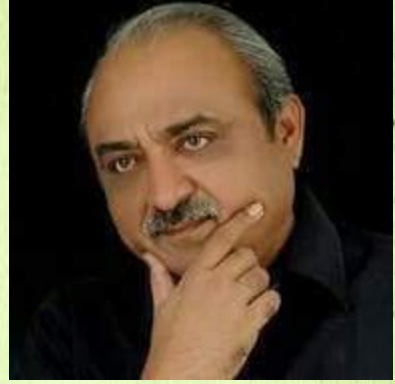
-Anant Gohil

આફ્ટર-શોક : એ કદી પાસે તો ક્યારેક અંતર હોય છે,
એ ખરે વખતે અહીં ગાયબ સંદંતર હોય છે,
ખુબ ઝંઝાવાતમાં પણ ક્યારેય બુઝાતો નથી,
એક દીવો આપણામાં ક્યાંક અંદર હોય છે!

- રાહુલ જોશી

લ્યો લખાઈ ગઈ કવિતા...

લખાતી ગઝલ તે પમાતી ગઝલ,
પ્રથમ રોમરોમે છપાતી ગઝલ !
ને ત્રણ જીવ સોતા છીએ આપણે,
તમે, હું ને વચ્ચે જીવાતી ગઝલ !
સહુ અન્ય ભાષીને અફસોસ હો,
નથી સાંભળી ગુજરાતી ગઝલ !
નદી કાંઠે તમને નિહાળ્યા કરું,
અને લાગતું કે નહાતી ગઝલ !
ગગન જેટલું જાણે ઉંડાણ હો,
શરુ થઈને પૂરી ન થાતી ગઝલ !

Bharat Vinzuda

Snehi Parmar

દરિયો છું, મારી ખારપને; સરખે ભાગે વહેંચી લેજો
મથનારા! મારી સારપને, સરખે ભાગે વહેંચી લેજો
બચપણમાં ઊની રોટીના સરખે સરખા ભાગ કર્યા'તા
એમાં જો આવે, ટાઢપને સરખે ભાગે વહેંચી લેજો
આંખ તમારી પહેલી-વહેલી ખુલી ત્યારે વરસી'તી જે
એ બે આંખોની ઝાંખપને, સરખે ભાગે વહેંચી લેજો
એક રાઈના દાણાને જે રીતે બે આંખો જુએ છે
એ રીતે મારી નાનપને, સરખે ભાગે વહેંચી લેજો
પાંથી પડે જેમ રૂપાળી આંગળીઓ, કોઈ જુલ્ફોમાં
સ્નેહીની સઘળી કાળપને, સરખે ભાગે વહેંચી લેજો

બોલો બીજું...!!!

સ્માર્ટફોનને મિત્ર બનાવવો અને સાથે સાથે શત્રુ પણ બનાવવો જોઈએ. એક રીતે વિચારીએ તો પહેલાના સમયમાં જે કામ કરવા/થતા 2-3 દિવસ લાગતા તે હવે પળવારમાં થઈ જાય છે એટલે સ્માર્ટફોન ટાઇમ સેવર તો છે જ પણ વાત આવે social mediaની તો સ્માર્ટફોન ટાઇમ કન્ઝ્યુમર પણ છે

આ ફાસ્ટ યુગમાં સ્માર્ટફોન નામની દવા જેટલી જરૂરી છે એટલી જ તેનાથી દુરી પણ જરૂરી છે. હવે કોઈકને આપડે દિલ તો શું આપણું સર્વસ્વ આપી દીધું હોય અને એને જ છોડવાનું અથવા તો એને નહીં મળવાનું, એની સાથે ઓછી વાત કરવાની, એવું બધું કહેવામાં આવે તો એક રીતે તો આપણને થડકો લાગે અને આપણે તરત જ ના પાડી દઈએ, પણ જો આજે અમુક વસ્તુ વિશે alert ના થયા તો આખી જિંદગી એવા દલ દલ માં ફસાઈ રહેશું કે જેમાંથી જેટલા બહાર નીકળવાની કોશિશ કરશું એટલા જ ઊંડા ઉતરતા જઈશું.

તો અત્યારે એનાથી બચવા શું કરવું???...

હું તમને કોઈ motivationના મોટા મોટા થોથા, અઘરી અઘરી વાતો કે life lessonsની વાત નથી કરવા માંગતો પણ અમુક નાની નાની વાતો જે મેં પ્રેક્ટીકલી use કરેલી છે એવી થોડીક વાતોની ઝાંખી કરાવવા માંગું છું

“જરૂરી ના હોય, વાપરતા ના હોય એવા બધા જ social media પરના accounts delete કરી દો, ફેસબુકની news feed જોતી વખતે chat ઓફ રાખો અને feed જોવાનો સમય પણ ફિક્સ રાખો – ૧૦ થી ૧૫ મિનીટ, whatsapp/hike માં મેસેજ્સ રીસીવ કરીને નેટ ઓફ કરી દો પછી important હોય એ મેસેજના જ reply આપો., ફેસબુક અને whatsappના વધારા ના, બિનજરૂરી ગ્રુપ માંથી remove થઈ જાવ”

આ બધી આમ તો લોજીકલ વાતો છે જે આપણને ખબર હોવા છતાં apply નથી કરતા પણ જો આપડે social mediaના addicted બનતા જઈશું તો આપડી વૈચારિક ક્ષમતા, positivity અને memory powerમાં ધરખમ ઘટાડો થવાના chance રહેલા છે. હજી સમય ગયો નથી, લગામ તમારા જ હાથમાં છે જેટલી ખેંચી શકો એટલી ખેંચી લો, લાગતા-વળગતા દરેક પગલા લઈ જુઓ, ધ્યાન કોઈ બીજી તરફ દોરવાના પ્રયાશો શરૂ કરો. ધીરે ધીરે નવા રસ્તા પર ચાલવાની શરૂઆત કરો, બુક્સ વાંચવાનું શરૂ કરો, કઈ પણ બીજી પ્રવૃત્તિ કરો બસ ખાલી social media ને તમારા પર હાવી ના થવા દો.

-Keyur Dudhat

“You are responsible for your life. You can't keep blaming somebody else for your dysfunction. Life is really about moving on”

-Oprah Winfrey

LOL...!!!

NEVER MIND

I can hold it

PRO-TIP

IF A HOT SEXY GIRL

SENDS YOU A FRIEND REQUEST

ON SOCIAL MEDIA SITES

REJECT HIM

Knowtamin

The average person loses two friends when they fall in love

A single healthy male produces enough sperm in 2 weeks to impregnate every fertile woman on the planet

Only one word in all of English has an X Y & Z in order HYDROXYZINE

Marrying your best friend eliminates the risk of divorce by over 70%

Less than 7 in every 100 people on earth have a college degree

We are most creative at night and least creative in the afternoon

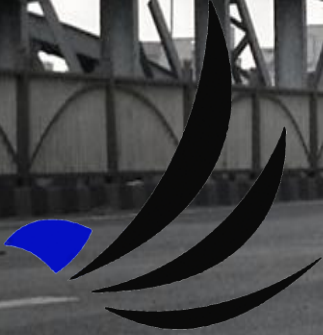
**India records 6,96,000 neonatal deaths each year
For some, the first birthday will always remain just a distant dream**

 pankhemagazine@gmail.com

 <http://www.facebook.com/pankhemagazine>

 09714872871

 https://twitter.com/pankh_emagazine

TEAM

Keyur Dudhat
Yagnik Vaghasia
Rikeen Dhaduk
Manori Shah
Anant Gohil
Bhagyesh Patel

Our Special thanks to

Dr. Avni
Mansuriya(ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା)
Bharat Vinzuda &
Snehi Parmar(Poem)
Vikram Rojasara(ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଶିଳ୍ପୀ)
Vasu Kapupara(Knowtamin)